

LISA Keskkonnaagentuuri aruandele „Ulukiasurkondade seisund ja kütmissoovitus 2023“.

Ettepanek hundi kütamise korraldamiseks 2023. aastal.

Populatsiooni juurdekasvu prognoos

Käesoleva aasta aruandes „Ulukiasurkondade seisund ja kütmissoovitus 2023“ [Keskkonnaagentuur \(keskkonnaportaal.ee\)](http://keskkonnaagentuur.keskkonnaportaal.ee) on hundi 2022. aasta asurkonna suuruse, küttemahuga ja asurkonna juurdekasvunäitajate põhjal prognoositud pigem hundi arvukuse kasvu. Tagasihoidlik langus umbes 29 pesakonna tasemeni võiks toimuda vaid juhul, kui hundi juurdekasvunäitajad oleks sarnaselt 2021. aastaga umbes 20 % pikemaajalisest keskmisest madalamad. Keskpäraste juurdekasvunäitajate korral võiks aga arvukus tõusta kuni 36 pesakonnani.

Populatsiooni täpsustunud seisund

Praeguste teadmiste kohaselt on tänavused juurdekasvunäitajad pigem keskmisel tasemel ning käesoleva ettepaneku koostamise hetkeks on usaldusväärne informatsioon olemas 33 hundi pesakonna kohta Mandri-Eestis, millele lisandub veel üks pesakond Vormsi saarel. Võrdluseks, möödunud aastal oli 20. oktoobriks olemas usaldusväärne info 28 pesakonna kohta. Sarnaselt eelnevate aastatega ei ole ka tänavu teavet hundipesakondade kohta Hiiu- ja Saaremaal. Käesoleva aasta suvel ja sügisel kogutud teabe alusel võib taas üsna kindlalt väita, et hundi juurdekasv on jätkuvalt hea ning arvukus näitab pigem kerget tõusu võrreldes möödunud aastaga. Täpsustunud andmestik pesakondade arvu ja leviku kohta selgub jahihooaja jooksul eeskätt peale lumikatte saabumist.

Kahjustused

Viimaste aastate kahjustuste võrdluses kasutame siinkohal perioodi 1. maist kuni 30. septembrini. Antud perioodil on Keskkonnaameti andmetele tuginedes murtud tänavu lambaid ligi 40% enam kui aasta varem. Võrreldes teadaolevalt viimaste aastakümnete suurima hundi tekitatud kahjustustega aastal 2020 on tänavu murtud lammaste arv sellest veel kümnendiku suurem. Samas, kui 2020. aasta suvel oli 45% lammastest murtud Raplamaal, siis tänavu on kahjustuste jaotumus maakonniti märksa ühtlasem ning silma paistab nende oluline kasv eeskätt Lõuna-Eesti maakondades (tabel 1). Võib julgelt prognoosida, et tänavu murtud lammaste koguarv saab olema viimaste aastakümnete suurim. Olukorras, kus huntide arvukus on olnud mitmed aastal üle suurkiskjate kavas soovitud maksimumi, väljendub eriti selgelt positiivne seos murtud lammaste hulga ja hundi pesakondade arvu vahel. Vaadeldaval perioodil on tänavu Keskkonnaameti poolt tuvastatud kokku 14 koera murdmine huntide poolt, eelmise aasta samal perioodi vastav näitaja oli 8 (2021. aastal 0) ning 2020. aastal samuti 14.

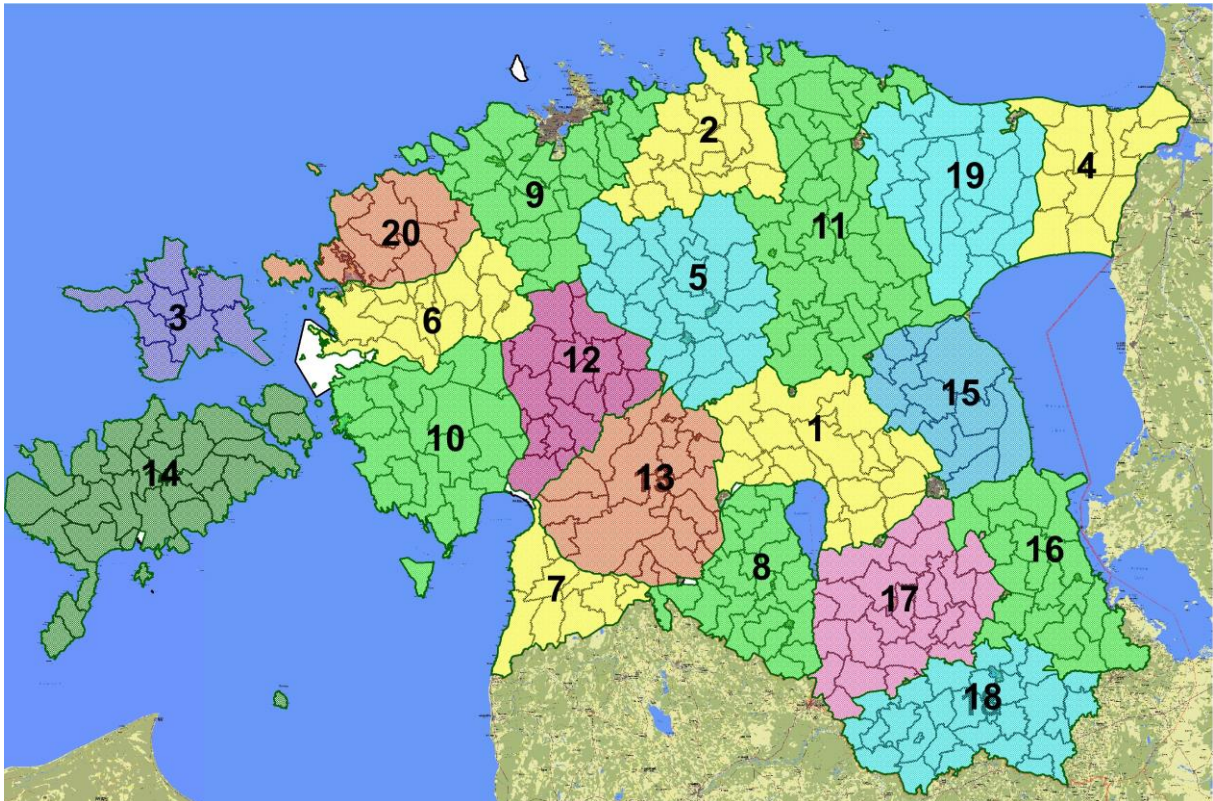
Tabel 1. Hundi murtud lambad vahemikus 1. mai kuni 31. september. Andmed: Keskkonnaamet

Maakond	Murtud lambaid 1.05- 31.09			
	2020	2021	2022	2023
Harjumaa	68	33	67	91
Hiiumaa	0	0	0	0
Ida-Virumaa	44	0	0	3
Jõgevamaa	2	1	7	4
Järvamaa	32	28	53	19
Läänemaa	69	34	14	3
Lääne-Virumaa	1	18	82	21
Põlvamaa	31	1	40	111
Pärnumaa	55	24	3	114
Raplamaa	363	23	146	146
Saaremaa	15	1	0	0
Tartumaa	23	5	12	0
Valgamaa	4	12	4	82
Viljandimaa	50	29	69	117
Võrumaa	37	22	60	174
Kokku	794	231	557	885

Ohjamise korraldamine

Sarnaselt varasemate aastatega tuleks määrata hundi küttimislimiit ohjamisalade põhiselt (joonis 2, vt ka alade kirjeldusi lisa 1) ja kahes osas. Limiidi esimene osa soovitame määrata jahihooaja alguseks tuginedes jahihooaja eelsele teabele olemasolevate hundipesakondade kohta ning kahjustuste paiknemisele ja ulatusele. Limiidi teise osa soovitame anda vajadusel jahihooaja jooksul vastavalt kogunenud informatsioonile hundikarjade tegeliku arvu, leviku ja suuruse kohta. Limiidi II osa määramise operatiivsuse huvides esitab Keskkonnaagentuur ettepaneku otse Keskkonnaametile ja teadmiseks Keskkonnaministeeriumile. Limiidi teise osa määramine erinevatele ohjamisaladele või vajadusel nende osadele võib toimuda erinevatel aegadel kogu jahihooaja jooksul.

Ohjamise eesmärk on tagada Mandri-Eestis 2023. aastaks 25 (maksimaalne kõikumine ± 5) hundi pesakonna olemasolu koos populatsiooni võimalikult ühtlase jaotumusega sobilike elupaikade vahel, kusjuures säilima peaksid ennekõike suuremaid loodusmaastikke asustavad hundikarjad.

Joonis 2. Hundi ohjamisalad. Kaardil on märgitud ohjamisala number, vastavalt tabelis 2 olevale (nr).

Küttimiskvoodi I osa suurus, jaotus ja lisatingimused

Küttimislimiidi esimese osa suuruseks soovitame esimeses osas 144 isendit (võrdluseks: 2022. aastal 90 ja 2020. aastal 140).

Küttimismahu jaotus ohjamisalade lõikes on toodud tabelis 2.

Mandri-Eestis soovitame käesoleval aastal hundijahiks kehtestada piirangud järgmistes ohjamispiirkondades:

- 1) Pärnu-Viljandi ohjamispiirkonnas soovitusliku küttimislimiidina 0 lähtuvalt riiklikust liigipõhisest seire- ja telemeetrilisest uurimistegevusest sooviga säilitada kolme terviklikku hundipesakonda
- 2) Lõuna-Pärnumaa ning Viljandi-Valga ohjamispiirkondades vastavalt Mõisaküla, Nõmme ja Tihemetsa ning Mõisaküla ja Abja jahipiirkondades soovitusliku küttimislimiidina 0 lähtuvalt liigipõhisest riiklikust seire- ning telemeetrilisest uurimistegevusest sooviga säilitada terviklikku hundipesakonda
- 3) Hiiu ning Saare ohjamispiirkondades on soovituslik küttimislimiit 0 seotud hundi madala arvukusega

Väljastatud erilubade alusel enne jahihooaja algust kütitud hundid arvestatakse vastava ohjamisala kvoodist maha.

Jahti on keelatud pidada telemeetriliste märgistega varustatud huntidele ning nende gruppidele, kes viibivad ajutiselt väljaspool selleks eelnevalt kehtestatud piirangualasid.

Vältimaks hundile kehtestatud küttimiskvoodi ületamist on jätkuvalt vajalik ohjamisalade põhiselt hundijahti koordineerivate isikute määramine.

Hundi küttimislimiidi teise osa kohta ettepaneku tegemise tarvis on oluline huntide küttimise järgselt vastavad ankeedid ja bioproovid võimalikult kiiresti toimetada Keskkonnaagentuuri aadressil Rõõmu tee 6, Tartu.

NB! Lisaks eelpoolmainitule on küttimislimiidi teise osa määramise oluliseks komponendiks operatiivse vaatlusinfo edastamine huntide liikumise kohta käesoleval jahiaastal infosüsteemi JAHIS kaudu või keskkonnaagentuurile e-posti aadressil ulukiseire@envir.ee.

Tabel 2. 2023. a hundi küttimiskvoodi I osa jaotus

Nr	Ohjamisala	1. limiit	Lisatingimused
1	Alam-Pedja	8	Suunatud jaotusega(1)
2	Ida-Harju	10	Kõik jahipiirkonnad.
3	Hiiu	0	
4	Ida-Viru	7	Kõik jahipiirkonnad.
5	Järva	12	Kõik jahipiirkonnad.
6	Lõuna-Läänemaa	7	Kõik jahipiirkonnad.
7	Lõuna-Pärnumaa	6	Suunatud jaotusega(2)
8	Viljandi-Valga	7	Suunatud jaotusega(3)
9	Harju	12	Kõik jahipiirkonnad.
10	Lääne-Pärnumaa	10	Kõik jahipiirkonnad.
11	Lääne-Viru	9	Kõik jahipiirkonnad.
12	Pärnu-Rapla	10	Kõik jahipiirkonnad.
13	Pärnu-Viljandi	0	
14	Saare	0	
15	Tartu-Jõgeva	3	Kõik jahipiirkonnad.
16	Põlva-Tartu	8	Kõik jahipiirkonnad.
17	Valga-Tartu	10	Kõik jahipiirkonnad.
18	Võru	12	Kõik jahipiirkonnad.
19	Viru	5	Kõik jahipiirkonnad.
20	Põhja-Läänemaa	3+5	Suunatud jaotusega(4)
	Kokku	144	

Suunatud jaotusega ohjamisaladel on lubatud hundijahti pidada ainult allpool mainitud jahipiirkondades või nende osades.

(1) Alam-Pedja ohjamispiirkond – Emajõgi-Põltsamaa jõgi lääne poole jäävad jahipiirkonnad või nende osad (**4 hunti**), Emajõgi-Põltsamaa jõgi ida poole jäävad jahipiirkonnad või nende osad (**4 hunti**)

(2) Lõuna-Pärnumaa ohjamispiirkond – Hundijahti on lubatud pidada **Kilingi-Nõmme, Massiaru, Ora, Orajõe, Surju, Tahkuranna ja Tali** jahipiirkonnas

(3) Viljandi-Valga ohjamispiirkond – Hundijahti on lubatud pidada **Holstre, Hummuli, Karjatnurme, Karksi, Koorküla, Kärstna, Lilli, Nuia, Paistu, Polli, Riidaja, Rulli, Suislepa, Tarvastu, Taagepera, Tánassilma, Tõrva, Vambola, Viiratsi ja Abja** jahipiirkonna **Abja-Paluoja-Penuja** teest ida poole jääval alal

(4) Põhja-Läänemaa ohjamispiirkond – Hundijahti on lubatud pidada **Nissi, Palivere, Risti**, jahipiirkonnas - (3 hunti); **Vormsi** jahipiirkonnas – 5 hunti

LISA 1. 2023. aasta hundi ohjamisalade kirjeldus

1. Alam-Pedja ohjamisala

Hõlmab järgmisi jahipiirkondi: **Kolga-Jaani, Konguta, Kõo, Kärevere, Laeva, Leie, Lembitu, Nõgiaru, Pikknurme, Puhja, Rannu, Sangla, Tähtvere, Tääksi, Vahelaane**, samuti **Põltsamaa** jahipiirkonna Tallinn-Tartu mnt.-st lõuna poole jäävat osa ja **Põltsamaa-Jõgeva** mnt.-st lõuna poole jäävat osa, **Viiratsi** jahipiirkonna Tartu-Viljandi maanteest põhja poole jäävat osa ning **Tánassilma** jahipiirkonna Tartu-Viljandi maanteest põhja poole jäävat osa.

2. Ida-Harju ohjamisala

Hõlmab järgmisi jahipiirkondi: **Aegviidu, Jäneda, Kose, Lehtse, Lääne-Lahemaa, Maapaju, Nahe, Põhja-Kõrvemaa, Siniallika**, samuti **Ida-Harju** jahipiirkonna **Kahala, Kehra, Kuusalu, Peningi ja Voose** jahtkondi.

3. Hiiu ohjamisala

Hõlmab kõiki Hiiu maakonna jahipiirkondi.

4. Ida-Viru ohjamisala

Hõlmab järgmisi jahipiirkondi: **Alajõe, Auvere, Kivinõmme, Kuremäe, Kurtna, Narva, Ontika, Permisküla, Remniku, Sillamäe, Vaivara, Voka**.

5. Järva ohjamisala

Hõlmab järgmisi jahipiirkondi: **Alliku, Anna, EPT, Esna, Imavere, Juuru, Jüriöö, Kabala, Kaiu, Kirna, Koigi, Kõrvemaa, Leva, Lõõla, Oisu, Türi, Vahastu, Väätša**, samuti **Ida-Harju** jahipiirkonna **Ardu** ja **Kõue** jahtkondi ning **Kaansoo** jahipiirkonna **Türi-Põikva-Rassi-Tõrvaaugu** teest põhja poole jäävat osa,

Kehtna jahipiirkonna Türi-Rapla maanteest põhja poole jäävat osa, **Käru** jahipiirkonna Türi-Rapla maanteest põhja poole jäävat osa, **Valtu** jahipiirkonna Türi-Rapla maanteest põhja poole jäävat osa.

6. Lõuna-Läänemaa ohjamisala

Hõlmab järgmisi jahipiirkondi: **Haapsalu, Haimre, Kasari, Kullamaa, Luiste, Martna, Märjamaa, Sooniste, Urevere, Vardi**, samuti **Taebla** jahipiirkonna Tallinn-Haapsalu maanteest lõuna poole jäävat osa ja **Nissi** jahipiirkonna Tallinn-Haapsalu maanteest lõuna poole jäävat osa Ellamaalt Riisipereni ning Riisipere-Napanurga-Kohatu teest ida poole jäävat osa.

7. Lõuna-Pärnumaa ohjamisala

Hõlmab järgmisi jahipiirkondi: **Massiaru, Nõmme, Ora, Orajõe, Tali, Tahkuranna**, samuti **Kilingi-Nõmme** jahipiirkonna Pärnu-Valga maanteest lõuna poole jäävat osa, **Surju** jahipiirkonna Pärnu-Valga maanteest lõuna poole jäävat osa, **Tihemetsa** jahipiirkonna Pärnu-Valga maanteest lõuna poole jäävat osa ning **Mõisaküla** jahipiirkonna Pärnu-Valga maanteest lõuna poole jäävat osa ning Kamara-Mõisaküla teest lääne poole jäävat osa.

8. Viljandi-Valga ohjamisala

Hõlmab järgmisi jahipiirkondi: **Holstre, Hummuli, Karjanurme, Karksi, Koorküla, Kärstna, Lilli, Nuia, Paistu, Riidaja, Rulli, Suislepa, Taagepera, Tarvastu, Tõrva, Vambola**, samuti **Abja** jahipiirkonna Pärnu-Valga maanteest lõuna poole jäävat osa, **Mõisaküla** jahipiirkonna Pärnu-Valga maanteest lõuna poole jäävat osa ning Kamara-Mõisaküla teest ida poole jäävat osa (ülejäanud piiritletud EV riigipiiriga), **Paistu** jahipiirkonna Viljandi-Sulksi-Halliste maanteest ida poole jäävat osa, **Polli** jahipiirkonna Viljandi-Sulksi-Halliste maanteest lõuna poole jäävat osa, **Viiratsi** jahipiirkonna Tartu-Viljandi maanteest lõuna poole jäävat osa ning **Tänassilma** jahipiirkonna Tartu-Viljandi maanteest lõuna poole jäävat osa.

9. Harju ohjamisala

Hõlmab järgmisi jahipiirkondi: **Keila, Kohila, Külmallika, Palamulla, Paldiski, Põrsu, Rae, Rapla, Tammiku, Vääna**, samuti **Ida-Harju** jahipiirkonna **Aruküla, Jüri, Kaberneeme, Kostivere** ja **Maardu** jahtkondi, **Lääne-Harju** jahipiirkonna **Kiili, Saku, Saue ja Ääsmäe** jahtkondi, **Padise** jahipiirkonna Padise-Kurkse teest ida poole jäävat osa ja Padise-Rummu teest lõuna poole jäävat osa, **Nissi** jahipiirkonna Munalaskme-Riisipere-Mustu teest ida poole jäävat osa ning **Raikküla** jahipiirkonna Rapla-Orgita-Märjamaa maanteest põhja poole jäävat osa.

10. Lääne-Pärnumaa ohjamisala

Hõlmab järgmisi jahipiirkondi: **Aruvälja, Audru, Jõõpre, Jäärumetsa, Kihlepa-Lindi, Koonga, Lihula, Lõpe, Massu, Saulepi, Seliste, Tuudi, Tõstamaa, Vatla, Vana-Varbla, Vigala**, samuti **Are** jahipiirkonna Tallinn-Pärnu maanteest lääne poole jäävat osa, **Halinga** jahipiirkonna Tallinn-Pärnu maanteest lääne poole jäävat osa, **Pööravere** jahipiirkonna Tallinn-Pärnu maanteest lääne poole jäävat osa ning **Päärdu** jahipiirkonna Tallinn-Pärnu maanteest lääne poole jäävat osa.

11. Lääne-Viru ohjamisala

Hõlmab järgmisi jahipiirkondi: **Aidu, Ambla, Haljala, Ida-Lahemaa, Järva-Jaani, Kadrina, Kiltsi, Koeru, Kullaaru, Kunda, Laekvere, Mahu, Nõmmküla, Pajusti, Porkuni, Pärnurme, Rakke, Ranna, Sadala, Simuna, Tamsalu, Triigi, Tõrma, Vaimastvere, Varangu, Viitna, Vohnja, Väike-Maarja**, samuti **Jõgeva** jahipiirkonna Jõgeva-Mustvee maanteest põhja poole jäävat osa, **Laiuse** jahipiirkonna Jõgeva-Mustvee maanteest põhja poole jäävat osa, **Torma** jahipiirkonna Jõgeva-Mustvee maanteest põhja poole jäävat osa ning **Põltsamaa** jahipiirkonna Tallinn-Tartu mnt.-st põhja poole ja Põltsamaa-Jõgeva mnt.-st põhja poole jäävat osa.

12. Pärnu-Rapla ohjamisala

Hõlmab järgmisi jahipiirkondi: **Eidapere, Järvakandi, Kaisma, Pärnjõe, Sauga, Tootsi, Suigu, Valgu, Väandra**, samuti **Kehtna** jahipiirkonna Türi-Rapla maanteest lõuna poole jäävat osa, **Valtu** jahipiirkonna Türi-Rapla maanteest lõuna poole jäävat osa, **Raikküla** jahipiirkonna Rapla-Orgita-Märjamaa maanteest lõuna poole jäävat osa, **Are** jahipiirkonna Tallinn-Pärnu maanteest ida poole jäävat osa, **Halinga** jahipiirkonna Tallinn-Pärnu maanteest ida poole jäävat osa, **Pööravere** jahipiirkonna Tallinn-Pärnu maanteest ida poole jäävat osa, **Tori-Sindi** jahipiirkonna Pärnu jõest põhja poole jäävat osa, **Kurgja** jahipiirkonna Pärnu jõest põhja poole jäävat osa, **Päärdu** jahipiirkonna Tallinn-Pärnu maanteest ida poole jäävat osa ning **Käru** jahipiirkonna Türi-Rapla maanteest lõuna poole jäävat osa.

13. Pärnu-Viljandi ohjamisala

Hõlmab järgmisi jahipiirkondi: **Halliste, Heimtali, Kullipesa, Lahmuse, Päre-Metsküla, Rahnoja, Rimmu, Suure-Jaani, Sürgavere**, samuti **Abja** jahipiirkonna Pärnu-Valga maanteest põhja poole jäävat osa, **Kaansoo** jahipiirkonna Türi-Põikva-Rassi-Tõrvaaugu teest lõuna poole jäävat osa, **Mõisaküla** jahipiirkonna Pärnu-Valga maanteest põhja poole jäävat osa, **Paistu** jahipiirkonna Viljandi-Sultsi-Halliste maanteest lääne poole jäävat osa, **Polli** jahipiirkonna Viljandi-Sultsi-Halliste maanteest põhja poole jäävat osa, **Kilingi-Nõmme** jahipiirkonna Pärnu-Valga maanteest põhja poole jäävat osa, **Surju** jahipiirkonna Pärnu-Valga maanteest põhja poole jäävat osa, **Tihemetsa** jahipiirkonna Pärnu-Valga maanteest põhja poole jäävat osa, **Tori-Sindi** Pärnu jõest lõuna poole jäävat osa ja **Kurgja** jahipiirkonna Pärnu jõest lõuna poole jäävat osa

14. Saare ohjamisala

Hõlmab kõiki Saare maakonna jahipiirkondi.

15. Tartu-Jõgeva ohjamisala

Hõlmab järgmisi jahipiirkondi: **Alatskivi, Amme, Kullavere, Luua, Luunja, Palamuse, Peipsiääre, Saadjärve, Tammistu**, samuti **Jõgeva** jahipiirkonna Jõgeva-Mustvee maanteest lõuna poole jäävat osa, **Laiuse** jahipiirkonna Jõgeva-Mustvee maanteest lõuna poole jäävat osa ning **Torma** jahipiirkonna Jõgeva-Mustvee maanteest lõuna poole jäävat osa.

16. Põlva-Tartu ohjamisala

Hõlmab järgmisi jahipiirkondi: **Ahja, Haaslava, Järvselja, Ilumetsa, Kastre, Kauksi, Laheda, Meeksi, Mäe, Orava, Peri, Rasina, Ruusa, Röpina, Taevaskoja, Veerksu, Veriora, Võnnu, Värska**.

17. Valga-Tartu ohjamisala

Hõlmab järgmisi jahipiirkondi: **Aakre, Elva, Hellenurme, Kaagjärve, Kambja, Kanepi, Kooraste, Kõlleste, Laatre, Linda, Nõo, Puka, Põlgaste, Põlva, Pühajärve, Sangaste, Saverna, Uniküla, Urvaste, Valga, Valgjärve, Vana-Otepää, Vastse-Kuuste, Võhandu, Ülenurme.**

18. Võru ohjamisala

Hõlmab järgmisi jahipiirkondi: **Antsla, Haanja, Hargla, Hino, Illi, Karula, Koemetsa, Koikküla, Krabi, Kääpa, Lasva, Lepistu, Lüllemäe, Meremäe, Misso, Mõniste, Obinitsa, Ruusmäe, Rõuge, Sõmerpalu, Varstu, Vastseliina, Viitina, Võru, Väimela.**

19. Viru ohjamisala

Hõlmab järgmisi jahipiirkondi: **Anguse, Avinurme, Kauksi, Kiikla, Kiviõli, Kohtla-Nõmme, Lohusuu, Maidla, Muuga, Mäetaguse, Oonurme, Roela, Rägavere, Tamme, Tudu, Tudulinna, Uhtna, Vinni, Viru-Nigula.**

20. Põhja-Läänemaa ohjamisala

Hõlmab järgmisi jahipiirkondi: **Linnamäe, Noarootsi, Nõva, Palivere, Riguldi, Risti, Variku, Vormsi, samuti Taebla** jahipiirkonna Tallinn-Haapsalu maanteest põhja poole jäävat osa, **Nissi** jahipiirkonna Tallinn-Haapsalu maanteest põhja poole jäävat osa Ellamaalt Riisipereni ning Riisipere-Munalaskme teest lääne poole jäävat osa ning **Padise** jahipiirkonna Kurkse-Padise-Metsalõugu-Munalaskme teest lääne poole jäävat osa.